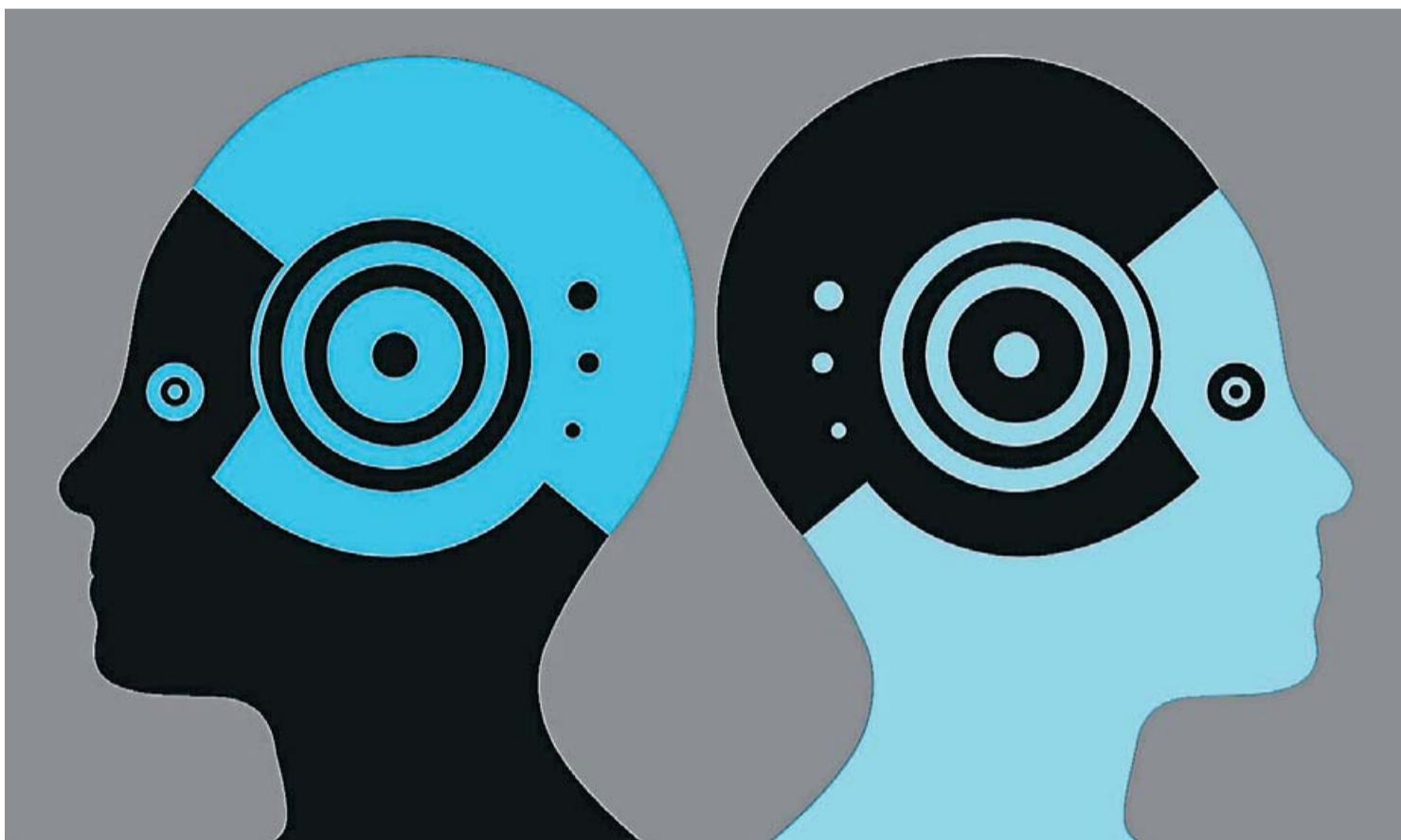

Bessons a la recerca de l'altra meitat

Les escriptores Muriel Villanueva i Alba Sabaté aborden la identitat i la pèrdua de germans amb dues novel·les protagonitzades per joves

MARTIN JANECEK / GETTY

◆◆◆◆ Núria Juanico Llumà

Només els bessons saben què significa conviure amb algú amb qui han compartit nou mesos a l'úter matern. El seu vincle és més poderós que el d'una simple relació fraternal, i això li atorga un magnetisme que la literatura també vol explorar. La casualitat ha fet que coincideixin a les llibreries dues novel·les sobre bessons a la recerca de l'altre germà. Muriel Villanueva (València, 1976) acaba de publicar *Semiidèntics* (Angle) i Alba Sabaté (Manresa, 1962) just ha llançat *Galetes de mel i gingebre* (Columna). Són dues històries agermanades per bessons joves en un moment vital d'incerteses i preguntes, però a partir d'aquí cadascuna transita per paratges diferents. Villanueva reflexiona sobre la identitat de gènere i les formes que pot adoptar la maternitat, mentre que Sabaté s'endinsa en la gestió de la pèrdua i el xoc amb els pares a l'hora d'encetar l'edat adulta.

Els bessons de *Semiidèntics* són sesquizigòtics, cosa que els fa especials dins la pròpia peculiaritat. "Era l'únic tipus de bessonada que em permetia que els dos germans fossin idèntics en tot excepte en el gènere", explica Villanueva, que és autora de novel·les com *La gatera* (Amsterdam, 2012) i de llibres juvenils com *Dunes* (Babulinka Books, 2019), Premi Llibreter 2020. Els sesquizigòtics són un cas molt rar de bessons –no-

més se'n coneixen dos a tot el món– que donava a l'escriptora l'oportunitat de tenir dos protagonistes amb cossos exactament iguals menys pel que fa als genitals. L'Ari té sexe femení, però adopta una expressió de gènere andrògina, mentre que l'Aran és intersexual i ha triat una vida masculina. "Volia parlar de la part femenina i masculina de cadascú. Independentment del cos que tenen, ells han triat el gènere que volen", diu Villanueva.

Visibilitzar la intersexualitat

Aquesta qüestió es fa més evident en l'Aran, perquè neix amb els genitals sense definir. "Fins ara, els intersexuals han estat molt invisibilitzats. Sovint els metges demanaven als pares quin gènere els volien associar i tiraven milles, de vegades fins i tot fent cirurgies a nadons", assenyala l'escriptora, que s'ha basat en el protocol de l'Ajuntament de Barcelona, que recomana als progenitors deixar a l'infant escollir el seu gènere quan arribi el moment. "Són casos claríssims en què la persona ha d'escollir el gènere amb què s'identifica –apunta l'autora–. Els altres també ho podem fer, però no en som tan conscients perquè ja naixem amb un sexe assignat".

L'Ari i l'Aran descobreixen l'existència de l'altre però conviuen amb una sensació de buit que no aconseguen esvaïr. Ella és una rapera barcelonina de moda –els versos

SEMIIDÈNTICS
MURIEL VILLANUEVA
ANGLE
190 PÀG. / 16,90 €

GALETES DE MEL I GINGEBRE
ALBASABATÉ
COLUMNNA
304 PÀG. / 19 €

que recita a la novel·la els ha escrit el cantant Xavi Sarrià– enrabiada amb el món i, sobretot, amb la seva mare. Ell és ballari i les millors companyies de dansa el volen pescar, però decideix quedar-se a València, on viu amb la seva mare adoptiva. "Sempre s'han buscat, d'una manera o altra, però sense saber-ho conscientment", subratlla Villanueva, que volia posar el focus en el concepte de bessó solitari. "Habitualment neixen sols, perquè l'altre mor durant la gestació o bé durant el part. M'interessava com s'acaba generant una personalitat que busca la fusió en altres persones i sempre se sent incomplet", diu.

La prosa de Villanueva dota de poètica una història narrada a sis veus. Cada capítol s'explica sota la mirada d'un dels personatges: a banda de l'Aran i l'Ari també parlen la Manuela (la mare biològica), la Blanca (la mare adoptiva), en Miquel (el pare) i la Ruth, l'exparella de la Blanca. A través d'aquesta polifonia, la novel·la desplega múltiples formes d'entendre la maternitat. "Hi ha un conflicte en la història provocat per l'abandonament, però jo no vull culpar ningú. La maternitat ens posa molt contra les cordes. L'exigència s'acaba convertint en autoexigència, i aquí ve l'atrocitat", afegeix l'escriptora.

Com l'Aran i l'Ari, el bessó que imagina Alba Sabaté està desolat per la pèrdua de la seva germana.

L'Arnau s'enfronta a la mort de la seva bessona i, en un intent desesperat per retrobar-s'hi, es vesteix de dona i es fa fotografies que penja a Instagram. Buscant la manera de suplir el buit ha trobat la Renata, una noia que va perdre la mare quan tenia cinc anys. D'aquesta manera, la mort d'algú molt estimat uneix els protagonistes de *Galetes de mel i gingebre*, que relata el seu viatge conjunt per acceptar les tragèdies i tirar endavant.

La pèrdua inexplicable en joves

"M'interessava posar en gent jove el sentiment de la pèrdua incomprendible. Potser quan ets gran tampoc t'ho expliques, però quan ets jove encara t'ho expliques menys", indica Sabaté. Després de reflectir la vellesa a *Aniversari* (Empúries, 2014) –guanyadora del Premi Marian Vayreda 2013– i la mitjana edat a *L'hotel blanc de la platja* (Columna, 2016), l'escriptora fixa ara la mirada en l'adolescència i la joventut. "És una època d'explosió de l'alegria, de primeres vegades i de trencar amb els pares, però també de molts dubtes i incerteses", apunta. La seva feina com a professora de literatura de batxillerat l'ha ajudat a acostar-s'hi, si bé també li ha suposat un repte. "Hi estic tan a prop, sé tantes coses d'ells, que no volia trair-los. Des de fora veus que és l'etapa del riure fàcil, però quan els agafes un a un veus que tots tenen un garbuix al cap", assenyala Sabaté.

L'embolic mental de la Renata i l'Arnau està directament lligat amb el suïcidi. La mare d'ella es va llançar a les vies del metro quan la protagonista tenia cinc anys i la germana d'ell va entrar al mar un dia tèrbol i ja no en va sortir amb vida. "Són situacions molt difícils. Una cosa és saber que morirem, i l'altra és viure-ho de tan joves –diu Sabaté–. Però a la novel·la el suïcidi és un pretext per ensenyar que la vida sempre tira endavant". Tant l'un com l'altre intentaran rescatar de la memòria l'existència d'aquells que han perdut. Mentre l'Arnau es fa fotos per no perdre la imatge de la bessona, la Renata es mira obsessivament al mirall perquè el pare li assegura que s'assembla molt a la seva mare.

A *Galetes de mel i gingebre*, els pares dels protagonistes mostren dues maneres de gestionar una pèrdua i tenen un paper tangencial però rellevant per a la història. Sobretot la Verònica, la mare de l'Arnau, que veu en la Renata la filla que ha perdut. Mentre el noi viu el xoc propi de l'adolescència amb la seva progenitora i s'hi rebel·la, la Renata troba en ella la mare que enyorava. "Quan et falta una cosa tan important, busques un substitut i trobes en altres llocs allò que no tens", conclou. ◆◆